

מועד אב תשפ"א

בס"ד

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

כ"ז תמוז תשפ"א

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותגוש תלונה לוועדת משמעת.
3. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
4. חלק א' – עיון - 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
5. חלק ב' – יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.
6. יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות

יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. האם פירות העץ, פירות האדמה, ירק, תבואה וקטנית, וכן תבואה וקטנית שזרעם לירק- חייבם במעשר מהתורה או מדרבנן באחד מהאופנים שלהלן.
 - א. שגדלו בארץ ישראל?
 - ב. שגדלו בחו"ל?
 - ג. שבאו מחו"ל לארץ ישראל?
 - ד. שיצאו מהארץ לחו"ל?
2. מה דינו של המפריש תרומות ומעשרות לחברו
 - א. שחברו מינה אותו שליח אך ביטל שליחותו?
 - ב. הפריש בלא ידיעת חברו?
 - ג. מה הדין לגבי הפרשת חלה שלא בידיעת חברו?
 - ד. האם מועלת נתינת רשות קודם שהתחייב בעל הבית כגון שאמר לחברו לך קנה לי קמח ותפריש ממנו חלה?
3.
 - א. כיצד נקרא השלב שבו הפירות מתחייבים בהפרשת תרומות ומעשרות ואסורים באכילת קבע ללא הפרשה? פרט!
 - ב. מאמתי נאסרו הפירות באכילת ארעי? פרט והסבר!
 - ג. האם אכילת קבע או אכילת ארעי אסורה מהתורה או מדרבנן?
4. מה הם התנאים בכדי לאפשר להפריש הפרשת חלה מעיסה זו על חברתה כשכל עיסה נילושה בפני עצמה.
 - א. שיש בכל עיסה שיעור חלה?
 - ב. כשאין בכל עיסה שיעור חלה?

עמוד 1 מתוך 3

- המושג "עיסה העשויה להיחלק" בנחתום או בבעל הבית, האם היא נאמרה באחד מהאופנים שלהלן
א. כשאין בכל חלק שנחלק כשיעור חלה או אפילו כשיש בכל חלק כשיעור חלה?
ב. כשמחלק את העיסה בבצק או לאחר אפייה?
ג. כשאדם מחלק לעצמו?

5. באיזה אופנים הסכם עם גוי פוטר מאיסור ערלה ובאיזה אופנים אינו מועיל?

6. להלכה נפסק ש"ספק ערלה בחוץ לארץ מותר" באר את הספק.

- א.** שאנו מסופקים אם עבר על כל הכרם שלש שנים ולכן בחו"ל הפירות מותרים?
ב. כשיש באחד הנטיעות שבתוך הכרם אילן שהוא בתוך שלש שנים וכל הכרם בספק והביאו לפניו פירות שלא ידוע האם ליקטו אותם מאותו הכרם?
ג. כשיש ספק בכרם מחמת שאחד האילנות בתוך שלש שנים והיה מותר לישראל או לגוי ללקוט מכל אילן שירצה גם אם יתכן שהוא לוקט מהערלה? פרט מהמקורות!

7. אולם אירועים המגיש לאורחיו לחמניית "באן" (לחמניה מאודה - הליך הכנת הלחמניות זהה ממש לתהליך הייצור שבו מייצרים את הלחמניות הרגילות, אך במקום לאפות את הלחמניה כרגיל בתנור, מכניסים את בצק הלחמניות לתוך סיר אידוי המבשל את הלחמניה בחום האדים)
 את הלחמניות מקבל בעל האולם כשהם קפואות ואת ההליך הסופי של בישול הלחמניה הוא מבצע במטבח האולם, אך פעמים רבות בעל האולם משנה את יעוד הלחמניה ובמקום לאדותה הוא אופה אותה בתנור.

- א.** כיצד יפריש משגיח הכשרות את ההפרשת חלה מהלחמניות המאודות?
ב. והאם צריך משגיח הכשרות לתת את דעתו לעצם העובדה שיתכן שבעל האולם יחליט לאפות חלק מהלחמניות?
ג. וכיצד ינהג אם דרכו של בעל האולם לבשל לרגעים ספורים את הלחמניה ומיד לאחר מכן לאפותה?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

8. בית ספר חקלאי שגדר את חצרו בעצי אתרוגים, אולם כעבור שנתיים או שלש החליטה הנהלת בית הספר לחלק לכל נערי הבר מצווה אתרוגים לחג ולשם כך היא הבריכה מענפי אותם העצים כדי לגדל עצים חדשים ההברכה נעשתה כשרשרת מכל עץ שהצמיח ענף הבריכו עץ חדש אחר כך במשך מספר שנים, כיצד עליהם להתייחס לדיני ערלה ונטע רבעי, במקרים הבאים:

- א.** מהעצים שבתחילה יועדו לגדר?
ב. מהעצים החדשים שהוברכו לתוך חלל החצר?
ג. מהפירות שגדלו על העצים הישנים ומהפירות שגדלו בעצים החדשים?
ד. ומה הדין בכל הנ"ל אם הבריכו ענף לתוך החצר, ולאחר זמן מה הבריכו ממנו שוב ענף לעבר שטח הרחוב הציבורי אך ניתקו אותו מהענף השני שכבר צמח לעץ?

9. משפחה שרצתה לאכול מפירות העצים הנטועים בסמיכות ל"צימר" ששכרו בהרי הצפון, אלא שחלק מהעצים היו נטועים בתוך החצר הסגורה וחלקם של העצים נטעו מעבר לגדר בתוך שטחי ההפקר שבהרים אך דא עקא שלא היה ברור להם האם העצים הללו נטעו על ידי בעל הצימר כהמשך לנטיעה בחצר או שמא העצים הללו צמחו מאליהם כעצי בר (התייחסות לעצים שבחצר ולעצים שבשטח הפתוח) כיצד הם ינהגו עם הפרשת התרומות ומעשרות ודיני ערלה.

- א.** כאשר הם אוכלים מתחת לאחד העצים הנטועים בשטח הפתוח וממלאים שקית פירות בכדי להביא לביתם או כשהם ממלאים בידם מלא החופן פירות ואוכלים תחת העץ?
ב. ומה הדין כאשר הם אוכלים מהעצים הנטועים בחצר?

עמוד 2 מתוך 3

ספינת טיולים שרצתה לאתגר את אורחיה בערב נטיעות של עצי פרי גמדיים על סיפון האונייה, את העצים שתלו בתוך עציצים שהובאו לספינה מבעוד מועד.

כיצד ינהגו לגבי ערלה.

- א. כאשר העצים הינם בהגדרת עציץ נקוב?
- ב. כאשר העצים הינם בהגדרת עציץ שאינו נקוב?
- ג. כאשר העצים היו חשופי שורש ללא עפר סביבם?
- ד. ומה הדין כאשר בסוף הערב הוכרז לאכזבת הנוסעים - שהעציצים הללו נטעו לצורך יופי וטיפוח הספינה ולא למטרת אכילה?

10. לקראת שנת השמיטה עשתה רשת המזון "מזון לכל" חוזה עם מפעל חמוצים בבעלותו של גוי, כדי לספק שימורים ללא חשש שביעית, את השימורים הכינו מיבול שישית, אולם חלק מהשימורים נעשו מתוצרת אצל חקלאים יהודים המגדלים מלפפונים ומוכרים את התוצרת למפעל כאשר היא ארוזה בקרטונים. ואילו חלק אחר מהתוצרת נעשתה על ידי המפעל כאשר קנה המפעל שטחים חקלאים שהיו בבעלות יהודי אלא שאת הקציר ואיסוף המלפפונים למפעל (לאחר שגדלו המלפפונים), עושה החברה שבבעלות הגוי.

ואילו חלק מהתוצרת הינה יבול חוץ לארץ באמצעות יבוא של מלפפונים מטורקיה.

- א. האם צריך משגיח הכשרות להפריש מעשר מכל אחד מהאופנים שאותו מפעל מקבל את הסחורה ? (להתייחס לכל אחד משלשת האופנים בפני עצמו, כל מקרה לגופו).
- ב. מה יעשה משגיח הכשרות אם כל הסחורה נכנסה לתחומי המפעל והתערבה, ואין לו עתה אפשרות לזהות מהיכן כל מלפפון ומלפפון הגיע?

* * *

עמוד 3 מתוך 3